

**CURTEA SUPREMĂ
DE JUSTIȚIE**

DECIZIE

cu privire la respingerea recursului depus de Casa Națională de Asigurări Sociale,

în cauza de contencios administrativ la cererea de chemare în judecată depusă de Aurelia Seiciuc împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale cu privire la anularea actului administrativ individual defavorabil și obligarea emiterii actului administrativ individual favorabil,

împotriva încheierii din 06 august 2024 a Curții de Apel Chișinău

*(Dosarul nr. 3r-204/24
NR. PIGD 2-22154492-01-3r-10092024)*

Omisiunea depunerii apelului în termenul prevăzut la art.232 alin.(1) din Codul administrativ.

Judecătoria Chișinău, sediul Centru, jud. L. Holveițaia,
Curtea de Apel Chișinău, jud. A. Bostan, A. Braga, G. Dașchevici,

24 octombrie 2024

Textul corespunde originalului

Examinând în lipsa părților recursul depus de Casa Națională de Asigurări Sociale.

Curtea Supremă de Justiție, în completul compus din:

Stela Procopciuc, *Președinte*,

Ion Malanciuc,

Diana Stănilă, *judecători*,

constată următoarele:

ÎN FAPT

1. La 21 octombrie 2022, Aurelia Seiciuc, reprezentată de avocatul Artur Lungu a depus cerere de chemare în judecată, completată la 01 februarie 2023 împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale, prin care a solicitat anularea Deciziei privind respingerea cererii în stabilirea pensiei anticipate pentru carieră lungă, emisă de Oficiul Teritorial Briceni al Casei Naționale de Asigurări Sociale la 28 iulie 2022, a Deciziei privind respingerea cererii în stabilirea pensiei anticipate pentru carieră lungă, emise de Oficiul Teritorial Briceni al Casei Naționale de Asigurări Sociale la 01 martie 2022 în privința sa și obligarea Casei Naționale de Asigurări Sociale să soluționeze în mod legal cererea sa în stabilirea pensiei anticipate pentru carieră lungă, depusă la 19 ianuarie 2022 cu stabilirea pensiei anticipate pentru carieră lungă, începând cu data de 19 ianuarie 2022 (f.d.3-6; 31-33).

2. Prin hotărârea din 19 martie 2024 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, s-a admis cererea de chemare în judecată depusă de Aurelia Seiciuc.

S-a anulat actul administrativ individual defavorabil – decizia Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Briceni din 28 iulie 2022, prin care s-a respins cererea cu privire la stabilirea pensiei și decizia adoptată în procedura prealabilă – decizia Casei Naționale de Asigurări Sociale nr.1032/22 din 08 iunie 2022, prin care s-a respins cererea prealabilă și s-a obligat Casa Națională de Asigurări Sociale să emită actul administrativ individual favorabil, prin care să stabilească și să achite reclamantei Aurelia Seiciuc pensia anticipată pentru cariera lungă, începând cu data de 15 iunie 2022 (f.d. 54; 60-72).

3. La 19 aprilie 2024 Casa Națională de Asigurări Sociale a depus apel împotriva hotărârii din 19 martie 2024 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, solicitând casarea acesteia și emiterea unei noi decizii privind respingerea ca neîntemeiată a cererii de chemare în judecată depuse de Aurelia Seiciuc (f.d.59).

4. Iar la 18 iulie 2024, Casa Națională de Asigurări Sociale a prezentat motivarea apelului împotriva hotărârii din 19 martie 2024 a Judecătoriei

Chișinău, sediul Centru, în care a reiterat cerințele inițiale și a solicitat admiterea acestora (f.d.81-85)

5. Prin încheierea din 06 august 2024 a Curții de Apel Chișinău, s-a declarat inadmisibil apelul depus de Casa Națională de Asigurări Sociale împotriva hotărârii din 19 martie 2024 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, din motiv că apelul a fost depus după expirarea termenului stabilit la art. 232 alin.(1) din Codul administrativ, iar apelanta nu a solicitat repunerea în termen (f.d.145-147).

6. La 21 august 2024, Casa Națională de Asigurări Sociale a depus cerere de recurs împotriva încheierii din 06 august 2024 a Curții de Apel Chișinău, solicitând casarea acesteia și emiterea unei noi încheieri privind repunerea în termenul de apel (f.d.93-95).

7. În susținerea cererii de recurs, Casa Națională de Asigurări Sociale a invocat dezacordul cu încheierea instanței de apel, deoarece la 25 noiembrie 2022, prin intermediul cancelariei a recepționat încheierea din 03 noiembrie 2022 de pregătire a cauzei și obligarea pârâtului să prezinte referința și dosarul administrativ.

8. Astfel, în termenii stabiliți, la 22 decembrie 2022, prin intermediul poștei electronice a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, a depus referința, iar ulterior la 24 decembrie 2022, la cancelaria instanței de judecată, a prezentat dosarul administrativ.

9. La 19 martie 2024 de către Judecătoria Chișinău, sediul Centru a fost emisă hotărârea pe cauza Aurelia Seiciuc, prin care s-a admis acțiunea, despre existența căreia a aflat în afara termenului de contestare, la 19 aprilie 2024, prin intermediul poștei terestre.

10. În context, recurenta a menționat că la pronunțarea hotărârii judecătorești nu a participat, iar instanța de judecată urma să-i expedieze în termen de 5 zile dispozitivul hotărârii, conform art.236 alin.(4) din Codul de procedură civilă.

11. De altfel, cu referire la dispozițiile art.65 alin. (1) - (2), art.237 alin.(1) ale Codul administrativ, recurenta a conchis că întrucât hotărârea din 19 martie 2024 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, i-a fost adusă la cunoștință abia la 19 aprilie 2024, prin intermediul poștei terestre, fapt ce se confirmă prin ștampila de intrare de pe scrisoarea de expediere a actului judecătorec nr.4865, din motive independente de voința sa, a fost în imposibilitate de a-și exercita dreptul legal de atac asupra actului judecătorec emis. Or, instanța de fond avea obligativitatea să remită dispozitivul hotărârii în adresa pârâtului, care a absentat la pronunțare cel târziu în interiorul termenului de depunere a apelului. Iar, toate aceste aspecte i-au îngădit direct accesul liber la justiție.

12. Astfel, invocând în calitate de practica judecătorească a Curții Supreme de Justiție, decizia din 24 aprilie 2024 dosarul nr. 2r-122/24

(2-22114288-01-2r-l2032024), precum și cauzele nr.3a-623/24 și 3a-624/24, examinate de Curtea de Apel Chișinău, Casa Națională de Asigurări Sociale a relevat necesitatea repunerii sale în termenul de apel.

13. Prin referința depusă la 24 septembrie 2024, Aurelia Seiciuc, reprezentantă de avocatul Artur Lungu a solicitat respingerea recursului depus de Casa Națională de Asigurări Sociale și menținerea încheierii din 06 august 2024 a Curții de Apel Chișinău.

LEGISLAȚIA RELEVANTĂ

14. Art. 242 din Codul administrativ prevede că:

„Recursul împotriva încheierii judecătorești se depune motivat la instanța de judecată care a emis încheierea contestată în termen de 15 zile de la notificarea încheierii judecătorești, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Instanța de judecată care a emis încheierea contestată transmite neîntârziat recursul împotriva încheierii judecătorești împreună cu dosarul judiciar instanței competente să soluționeze recursul.”

15. Art. 243 alin. (1) lit. b) și alin. (2) din Codul administrativ, stipulează următoarele:

„(1) Examinînd recursul împotriva încheierii judecătorești, instanța adoptă una dintre următoarele decizii:

b) respinge recursul;

(2) Instanța competentă soluționează recursul împotriva încheierilor judecătorești fără ședință de judecată. Dacă consideră necesar, instanța competentă poate cita participanții la proces.”

16. Art. 232 alin. (1) din Codul administrativ, enunță că:

„(1) Apelul se depune la instanța de judecată care a emis hotărîrea contestată în termen de 30 de zile de la pronunțarea dispozitivului hotărîrii, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Instanța de judecată care a emis hotărîrea contestată transmite neîntârziat apelul împreună cu dosarul judiciar, după motivarea hotărîrii, instanței de apel.”

17. Art. 236 alin. (1) și (2) lit. d) din Codul administrativ, statuiază că:

„(1) Instanța de apel examinează din oficiu admisibilitatea apelului. Dacă este inadmisibil, apelul se declară ca atare printr-o încheiere susceptibilă de recurs.

(2) Apelul se declară inadmisibil în special cînd:

d) apelul a fost depus după expirarea termenului stabilit la art.232 alin.(1).”

18. Art. 237 alin.(1) din Codul administrativ, prevede că:

„ (1) Prevederile art.65 alin.(1)–(3) și (5) se aplică corespunzător pentru repunerea în termenul de apel și în termenul de prezentare a motivării apelului.”

19. Art.65 alin. (1) și (2) din Codul administrativ, stipulează că:

„ (1) Dacă o persoană, din motive independente de voința ei, nu a putut respecta un termen legal, atunci, la cerere, ea poate fi repusă în termen. Culpă unui reprezentant legal sau împuternicit se atribuie reprezentatului.

(2) Cererea de repunere în termen se depune în termen de 15 zile de la înlăturarea impedimentului. La cerere se anexează probele care confirmă faptele pe care aceasta se întemeiază și, suplimentar, se recuperează acțiunile omise.”

20. Art. 24 alin. (1) și (2) din Codul administrativ, accentuează că:

„(1) Participanții la procedura administrativă și procedura de contencios administrativ trebuie să își exercite drepturile și să își îndeplinească obligațiile cu bună-credință, fără a încălca drepturile procesuale ale altor participanți.

(2) Participantul care își exercită drepturile procesuale în mod abuziv și nu își îndeplinește obligațiile procesuale cu bună-credință răspunde potrivit legii pentru prejudiciile materiale și morale cauzate.”

21. Art.116 alin.(2) din Codul de procedură civilă, prevede că:

„(2) Cererea de repunere în termen se depune la instanța judecătorească care efectuează actul de procedură și se examinează în ședință de judecată. Participanților la proces li se comunică locul, data și ora ședinței. Neprezentarea lor însă nu împiedică soluționarea repunerii în termen.”

22. Art. 385 alin. (1) din Codul civil, reglementează că:

„(1) Dacă începutul curgerii termenului este determinat de un eveniment sau moment în timp care va surveni pe parcursul zilei, atunci ziua survenirii evenimentului sau momentului nu se ia în considerare la calcularea termenului.”

MOTIVAREA INSTANȚEI

23. Referitor la termenul de depunere a recursului, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție conchide că Casa Națională de Asigurări Sociale s-a conformat dispozițiilor art.242 al Codului administrativ, și a depus în termen recursul la data de 21 august 2024, în condițiile în care a recepționat copia încheierii din 06 august 2024 a Curții de Apel Chișinău la data de 07 august 2024.

24. Studiind materialele dosarului, precum și argumentele recurentei invocate în cererea de recurs și ale intimitei din referință, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul urmează a fi respins din următoarele motive.

25. Din materialele cauzei rezultă că, prin hotărârea din 19 martie 2024 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, s-a admis cererea de chemare în judecată depusă de Aurelia Seiciuc.

S-a anulat actul administrativ individual defavorabil – decizia Casei Teritoriale de Asigurări Sociale Briceni din 28 iulie 2022, prin care s-a respins cererea cu privire la stabilirea pensiei și decizia adoptată în procedura prealabilă – decizia Casei Naționale de Asigurări Sociale nr.1032/22 din 08 iunie 2022, prin care s-a respins cererea prealabilă și s-a obligat Casa Națională de Asigurări Sociale să emită actul administrativ individual favorabil, prin care să stabilească și să achite reclamantei Aurelia Seiciuc pensia anticipată pentru cariera lungă, începând cu data de 15 iunie 2022 (f.d. 54; 60-72).

26. La 19 aprilie 2024 Casa Națională de Asigurări Sociale a depus apel împotriva hotărârii din 19 martie 2024 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, solicitând casarea acesteia și emiterea unei noi decizii privind respingerea ca neîntemeiată a cererii de chemare în judecată depuse de Aurelia Seiciuc (f.d.59).

27. Iar la 18 iulie 2024, Casa Națională de Asigurări Sociale a prezentat motivarea apelului împotriva hotărârii din 19 martie 2024 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, în care a reiterat cerințele inițiale și a solicitat admiterea acestora (f.d.81-85)

28. Prin încheierea din 06 august 2024 a Curții de Apel Chișinău, s-a declarat inadmisibil apelul depus de Casa Națională de Asigurări Sociale împotriva hotărârii din 19 martie 2024 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, din motiv că apelul a fost depus după expirarea termenului stabilit la art. 232 alin.(1) din Codul administrativ, iar apelanta nu a solicitat repunerea în termen (f.d.145-147).

29. Totodată, s-a stabilit că pentru a dispune astfel, instanța de apel a constatat că apelanta nu a depus apelul conform dispozițiilor art.232 alin.(1) din Codul administrativ și nici nu a solicitat repunerea în termenul de apel.

30. Raportând dispozițiile art. 236 alin. (1) și (2) lit. d), art. 232 alin.(1) din Codul administrativ (indicate la pct.16-17) la materialele cauzei, instanța de recurs relevă că dispozitivul hotărârii a fost pronunțat de către Judecătoria Chișinău, sediul Centru la data de 19 martie 2024 (f.d.54).

31. Astfel, termenul de depunere a apelului a început să curgă de la data de 20 martie 2024, ziua imediat următoare datei pronunțării dispozitivului hotărârii contestate și a expirat la 18 aprilie 2024.

32. Însă, cererea de apel împotriva hotărârii din 19 martie 2024 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, a fost depusă de Casa Națională de Asigurări Sociale la Judecătoria Chișinău, sediul Centru, prin e-mail, la 19 aprilie 2024, adică peste termenul de 30 de zile prevăzut de lege.

33. Prin urmare, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție constată că apelul a fost depus de către Casa Națională de Asigurări Sociale împotriva hotărârii din 19 martie 2024 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru în afara termenului stabilit de lege.

34. Efectuând controlul judiciar al încheierii din 06 august 2024 a Curții de Apel Chișinău, instanța de recurs conchide că aceasta a fost emisă în concordanță cu normele de drept procedural, ori în corespundere cu art. 236 alin. (2) lit. d) din Codul administrativ, apelul se declară inadmisibil în special când apelului a fost depus după expirarea termenului stabilit la art. 232 alin. (1).

35. Articolul 232 alin. (1) din Codul administrativ, prevede expres că apelul se depune în termen de 30 de zile de la pronunțarea dispozitivului hotărârii, dacă legea nu stabilește un termen mai mic.

36. În acest context completul de judecată al Curții Supreme de Justiție subliniază că importanța termenelor procedurale este dictată de faptul că ele determină regimul temporar optimal pentru realizarea justiției, pe de o parte, mobilizează cercetarea cauzei, pe de altă parte contracarează urgentarea nejustificată a realizării drepturilor și obligațiilor procesuale, reprezentând instrumentul prevenirii uzării de către participanții la proces cu rea-credință de drepturile lor procedurale. Prin urmare, neexecutarea dispozițiilor normelor de drept material determină aplicarea sancțiunilor procedurale, cu survenirea efectelor negative.

37. Instanța de recurs menționează că termenul de procedură instituit de legiuitor este prevăzut de o normă imperativă și trebuie executat întocmai.

38. Articolul 232 alin. (1) din Codul administrativ stipulează că începutul curgerii termenului de depunere a apelului este determinat doar de un singur eveniment – de la data pronunțării dispozitivului hotărârii.

39. Coroborând prevederile art. 63 alin. (1) din Codul administrativ cu art. 385 alin. (1) din Codul civil, instanța de recurs relevă că în condițiile speței, începutul curgerii termenului de depunere a apelului este ziua imediat următoare datei calendaristice pronunțării dispozitivului hotărârii, adică ziua de 20 martie 2024, iar ultima zi, 18 aprilie 2024, ora 24:00.

40. Din materialele dosarului rezultă cu certitudine că Casa Națională de Asigurări Sociale nu s-a conformat prevederilor art. 232, alin. (1) din Codul administrativ, or, apelul a fost depus la 19 aprilie 2024.

41. Astfel, este în afara oricărui dubiu că Casa Națională de Asigurări Sociale nu a depus apelul în termenul legal prevăzut la art. 232 alin. (1) din Codul administrativ.

42. Argumentul Casei Naționale de Asigurări Sociale că a fost în imposibilitate de a-și exercita dreptul de a contesta în termen hotărârea din 19 martie 2024 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din cauza că a recepționat dispozitivul acesteia abia la 19 aprilie 2024, nu poate fi reținut, în condițiile în care art. 232 alin.(1) din Codul administrativ, reglementează expres că termenul de 30 de zile prevăzut pentru depunerea apelului curge nu de la data recepționării dispozitivului hotărârii, dar de la data pronunțării acesteia.

43. Respectiv, în circumstanțele în care Casa Națională de Asigurări Sociale nu a cerut odată cu depunerea apelului repunerea în termenul de apel, argumentul că a fost în imposibilitate de a-și exercita în termen calea de atac, este irelevant și nu poate fi reținut la etapa examinării cauzei în ordine de recurs.

44. Instanța de recurs precizează că reprezentantul Casei Naționale de Asigurări Sociale potrivit proceselor-verbale a fost prezent la ședințele de judecată în prima instanță stabilite pentru 13 decembrie 2023, ora 10:00; 05 martie 2024, ora 15:00. Iar la ședința de judecată din 05 martie 2024, prima instanță a anunțat părțile despre amânarea deliberării și pronunțării hotărârii pentru data de 19 martie 2024, ora 17:10, la care acestea nu s-au prezentat (f.d.51-53).

45. Tot aici, instanța de recurs precizează că la 20 martie 2024 Judecătoria Chișinău, sediul Centru a publicat dispozitivul hotărârii din 19 martie 2024 pe pagina web a instanțelor judecătorești: www.instante.justice.md, care poate fi indentificată în rubrica hotărâri, după numărul dosarului 2-22154492-12-3-24102022-1, iar la 24 mai 2024 a fost publicată hotărârea motivată.

46. Astfel, Casa Națională de Asigurări Sociale a cunoscut despre modul de derulare a procesului în instanța de fond, respectiv era obligată să manifeste diligență și să se intereseze de soarta dosarului, precum și să întreprindă toate măsurile necesare de protejare a drepturilor sale procedurale.

47. La caz, se reține că, în hotărârea Gurzhyy versus Ucraina (01 aprilie 2008), în care reclamantul nu a primit copii ale hotărârilor judecătorești care i-au fost transmise de instanța locală prin poștă obișnuită, Curtea Europeană pentru Drepturile Omului a considerat că, a fost chemată să examineze nu numai ce măsuri au fost luate de autoritățile judiciare pentru a se asigura că reclamantului i-au fost comunicate cu promptitudine deciziile, dar și acțiunile pe care reclamantul le-a luat pentru a se informa cu privire la evoluția procedurilor sale.

48. Așadar, Casa Națională de Asigurări Sociale de la 19 martie 2024, dată la care a fost pronunțat dispozitivul hotărârii primei instanțe și până la 18 aprilie 2024, ziua în care a expirat termenul legal de 30 de zile pentru depunerea apelului, a dispus de un termen suficient pentru a întreprinde toate măsurile necesare în vederea depunerii apelului în termen. Însă, contrar dispozițiilor art. 232 alin. (1) din Codul administrativ, a depus apelul abia la 19 aprilie 2024, cu întârziere de o zi.

49. Referitor la solicitarea din cererea de recurs a Casei Naționale de Asigurări Sociale cu privire la repunerea în termenul de apel, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție notează că, legislatorul a prevăzut dreptul părții de a solicita repunerea în termen a apelului, însă această solicitare urma să fie adresată instanței de apel, ca instanță competentă în examinarea cererii de repunere în termen a apelului.

50. Prin urmare, instanța de recurs nu se poate expune asupra acestei solicitări, or, în ordine de recurs se verifică legalitatea încheierii contestate,

iar solicitarea privind repunerea apelului în termen nu a fost examinată de către instanța de apel.

51. Subsecvent, instanța de recurs notează că contrar dispozițiilor art. 24 alin. (1) și (2) din Codul administrativ (enunțate la pct.20), Casa Națională de Asigurări Sociale nu a depus diligența necesară în vederea exercitării căii de atac în termen.

52. Astfel, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră neîntemeiat argumentul recurenteii precum că, prin declararea inadmisibilă a apelului i se îngrădește accesul liber la justiție, or, ultima nu a dat dovadă de diligență și bună credință în realizarea drepturilor sale, ca ulterior să invoce încălcarea dreptului la un proces echitabil, garantat de art. 6 § 1 CEDO, în condițiile când personal nu și-a realizat drepturile garantate de legislația în vigoare.

53. Curtea Europeană a Drepturilor Omului în jurisprudența sa constantă a reiterat că ține de obligația părților de a lua măsurile necesare privind protejarea drepturilor sale de acces la instanță (a se vedea cauzele Van Harn vs. Germania, nr. 7557/03 din 11 septembrie 2007).

54. Tot aici, instanța de recurs accentuează că conform legislației în vigoare, sancțiunile procedurale vizează atât actele de procedură ale instanței judecătorești, ale participanților la proces, cât și ale persoanelor legate de activitatea acestora și, în funcție de prevederile legii, constau în anularea actului procedural defectuos, în decăderea din drepturi pentru neîndeplinire în termen a actului de procedură, în obligația de a completa sau a reface actul îndeplinit cu nerespectarea legii, în restabilirea în drepturile încălcate, în aplicarea amenzii judecătorești, în alte măsuri prevăzute de lege.

55. Exercițarea unui drept de către titularul său nu poate avea loc decât într-un anumit cadru, prestabilit de legiuitor, cu respectarea anumitor exigențe, cărora li se subsumează și instituirea unor termene, după a căror expirare valorificarea respectivului drept nu mai este posibilă.

56. Așadar, soluția adoptată de instanța de apel prin încheierea recurată, este compatibilă cu respectarea garanțiilor unui proces echitabil, în sensul prevederilor art. 6 § 1 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului, având în vedere obligația părților privind exercițarea drepturilor procedurale cu bună credință și în termen.

57. În asemenea circumstanțe, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră că, instanța de apel just a declarat inadmisibil apelul depus de Casa Națională de Asigurări Sociale împotriva hotărârii din 19 martie 2024 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru.

58. Subsidiar, instanța de recurs notează că constatările indicate în actul judecătoresc al Curții Supreme de Justiție nr. 2r-122/24 din 24 aprilie 2024, invocat de Casa Națională de Asigurări Sociale cu titlu de practică judiciară sunt distincte de prezentul litigiu, în partea circumstanțelor, temeiurilor de

fapt și de drept aplicabile, respectiv nu poate fi reținut drept cauză similară în scopul emiterii unei soluții identice.

59. Astfel, din considerentele menționate și având în vedere că încheierea instanței de apel este întemeiată și legală, iar argumentele invocate de Casa Națională de Asigurări Sociale sunt neîntemeiate, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a respinge recursul depus de Casa Națională de Asigurări Sociale împotriva încheierii din 06 august 2024 a Curții de Apel Chișinău.

60. Ținând cont de cele expuse și în temeiul art. 243 alin. (1) lit. b) din Codul administrativ

COMPLETUL, CU UNANIMITATE DE VOTURI,

Respinge recursul depus de Casa Națională de Asigurări Sociale împotriva încheierii din 06 august 2024 a Curții de Apel Chișinău.

Decizia este irevocabilă.

Președinte

Stela Procopciuc

Judecători

Ion Malanciuc

Diana Stănilă